Jókai jövő százada – a digitális térben találkoznak először Jókai Mór sci-fijének kéziratai

2026/02/17

Az OSZK és a Petőfi Irodalmi Múzeum együttműködésének köszönhetően az online térben vált először egyben hozzáférhetővé Jókai Mór különleges műve, *A jövő század regényé*nek kézirata.

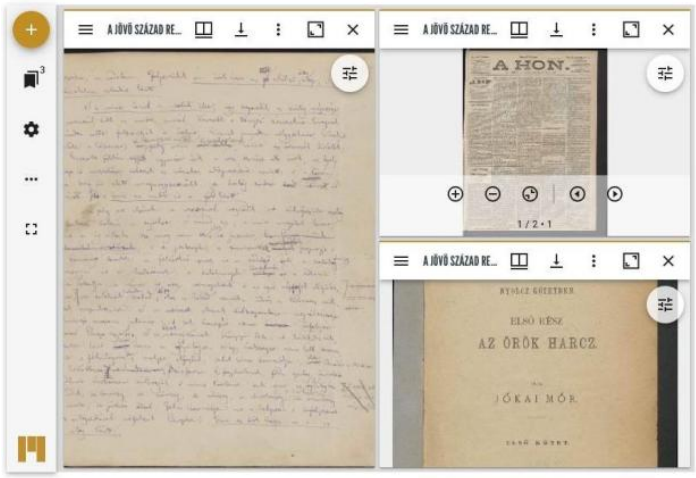

Jókai Mór (1825-1904)

A JÖVŐ SZÁZAD REGÉNYE – ELŐSZÓ

1872. szeptember 1. – október 31.

Dokumentum típusa:	Kézirat
Dokumentum jellege:	Autográf
Műfaj:	Regény
Nyelv:	Magyar
Lelőhely:	PIM Kézirattár
Raktári jelzet:	V.2882
Megjegyzések:	A fejezet kézirata nem teljes.
Összefoglaló rekord:	A jövő század regénye
Kapcsolódó tartalom:	Első kiadás Megnyitás a képnézegetőben A Hon Megnyitás a képnézegetőben
Felhasználási lehetőségek:	A mű közkincskörbe tartozik; ingyenes letöltésének, szabad megosztásának, felhasználásának szerzői jogi akadálya nincs. A művet letöltő személy ugyanakkor a letöltéssel vállalja, hogy a kép további felhasználásakor annak forrását (MNMKK OSZK Kézirattár) minden esetben megjelöli. Kérjük, hogy nagyobb felbontású kép igénylése esetén vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a manuscriptum@oszk.hu e-mail-címen.

[1]

Az Országos Széchényi Könyvtár és a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) együttműködésének köszönhetően az online térben vált először egyben hozzáférhetővé Jókai Mór különleges műve, *A jövő század regényé*nek kézirata. A nemzeti könyvtár Copia felületén közzétett anyag egyedülálló módon egyesítette a fizikailag két gyűjteményben fennmaradt kéziratrészeket. **[1]**

A regény a Jókai által elképzelt huszadik századot mutatja be 1952-től egészen 2000-ig. Az író nem jósként, hanem széles körű ismereteire támaszkodva kísérelte meg felvázolni a jövő társadalmi problémáit és lehetséges megoldásait. Gondolkodásának egyik kiindulópontját Immanuel Kant *Az örök béke* című műve adta, amely alapján Jókai saját utópiáját alkotta meg: egy olyan világot, ahol a filozófus által megfogalmazott feltételek megvalósulásával létrejöhet az egyetemes béke. A regény központi találmánya a repülőgép, amely a történet szerint kulcsszerepet játszik a világbéke megteremtésében.

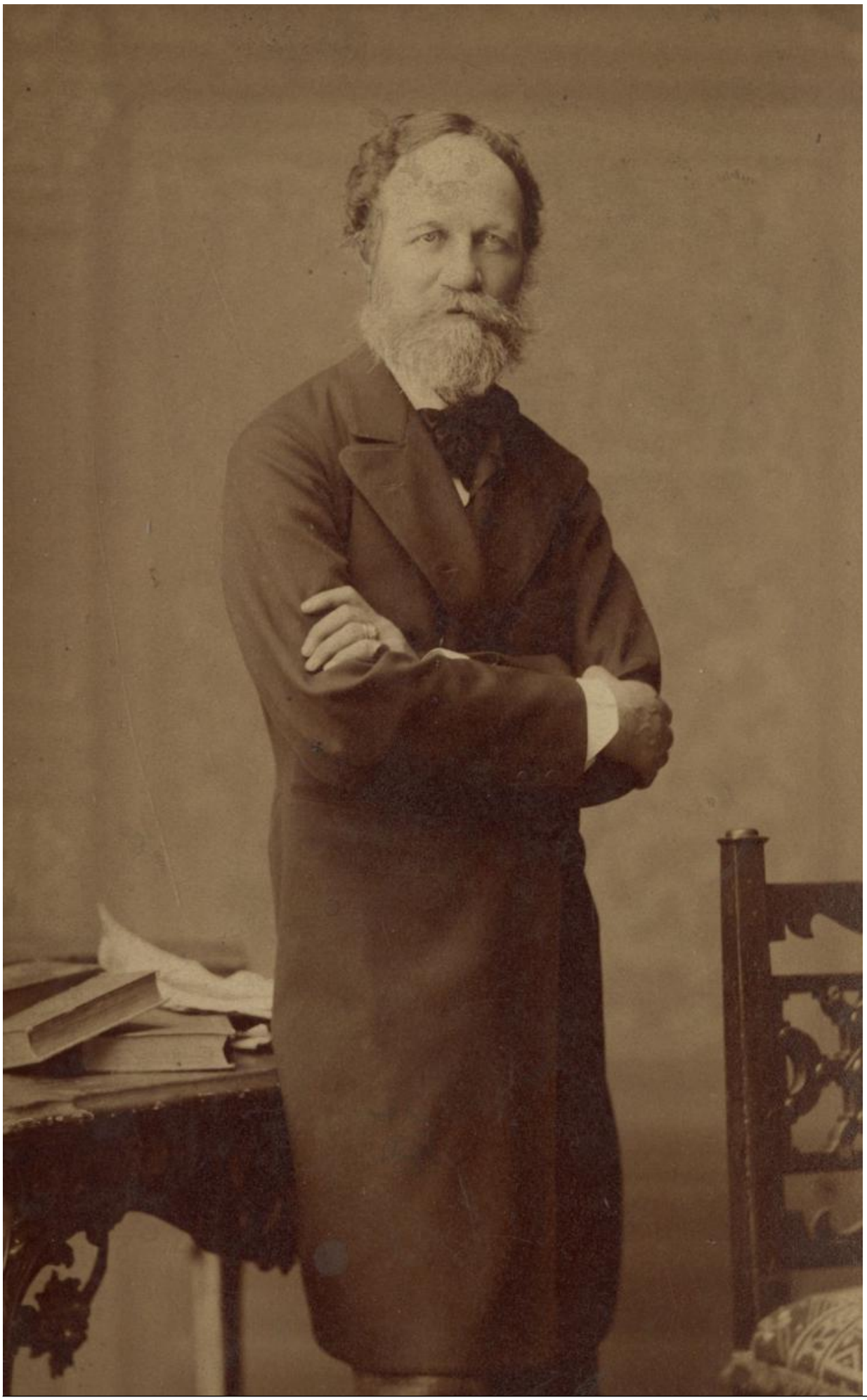

[2]

[3]

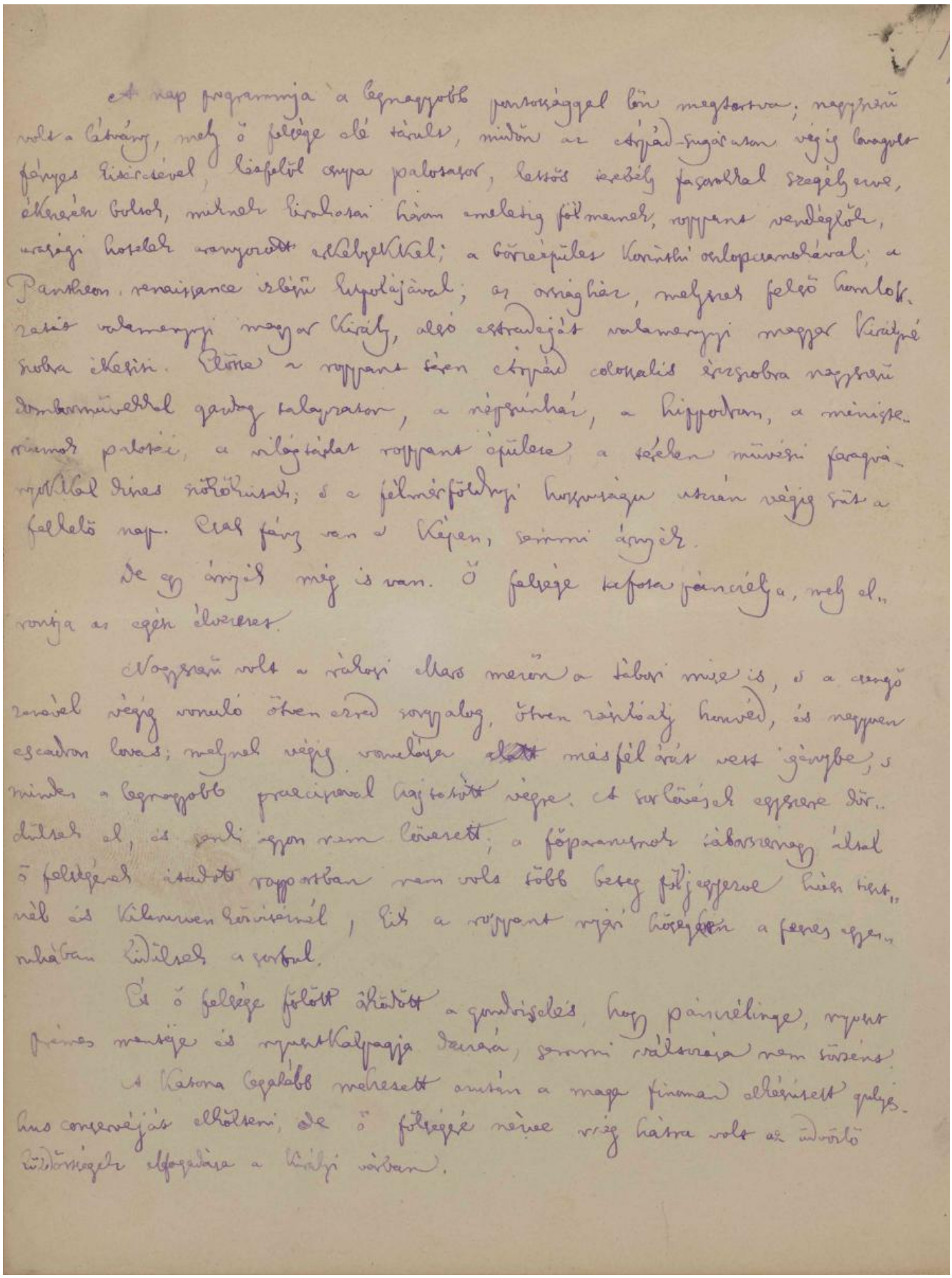

az nap programmja a legnagyobb pontossággal lőn megtartva; nagyszerű volt a látvány, mely ő felsége elé tárult, midőn az ezüstös-fagócsan végig lovagolt fényes kísérete, kísérő[l] [f]elől egy[ma]s palotáson, lesütött ievébely fasorokkal szegélyezve, élükén bolok, mikor kiralotai három emeletig felmennek, roppant vendéglők, városi hotelek varjorodt elhelyezkedésével; a bőrépületes Kerepesi országcsarnokával; a Pantheon renaissance izlésű kupolájával; az országház, melynek felső homlokzatán valamennyi magyar király, alsó esztendejét valamennyi magyar királyné szobra ékesíti. Előtte a roppant téren ezüstös colossalis érczszobra nagyszerű domborművekkel gazdag talapzaton, a népszínház, a hippodrom, a miniszteriumok palotái, a világtárlat roppant épülete, a tájékon művészi fegyvarokkal díszes sörcsarnok; s a felnézőföldvári hosszúsága utczán végig süt a felelő nap. Csak fájni van a képen, semmi árnyék.

De egy árnyék még is van. Ő felsége kalapja jáncsélya, mely elvonja az egész élvezetet.

Nagyszerű volt a városi ebéd mellett a tábori mise is, s a czengő zenével végig vonuló ötven ezred sorozatos, ötven zászlóalj hemzsegő, és negyven escadron lovas; melynek végig vonulása elott másfél órát vett igénybe; s minden a legnagyobb praecisával lejátszott vége; és tarlósajok egyszere dördülnek el, és senki egyet sem lőtt; a főparancsnok ádazsenegy által ő felségének átadott rapportban nem volt több beteg feljegyezve hiányzónál és kilenczen kevesebbnél, hát a roppant rejtő közepén a fenes egészségben üdülnek a vendégek.

És ő felsége fölött álmélkodott a gondviselés, hogy pánczélinge, nyers fenes mentéje és nyerskalpagja daczára, semmi valószínűségi nem történt.

A Katona legalább meghesselt után a maga finomabb elkészített gulyáshus consumájára elhívni, de ő felségét nénsse vele hatni az ünnepi üdvözségek elfogadására a királyi várban.

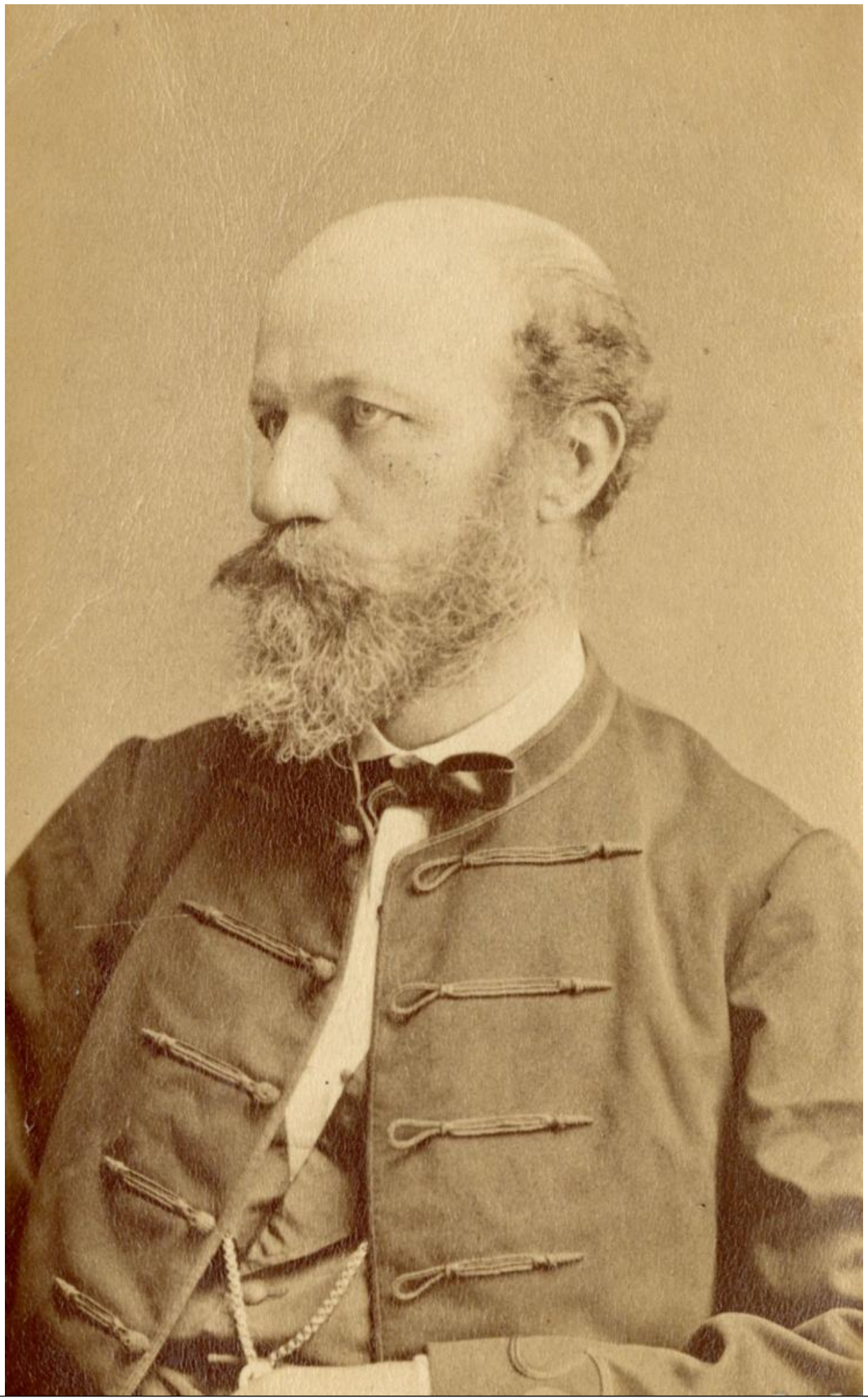

[4]

A jövő század regénye 1872 és 1874 között, folytatásokban jelent meg a Jókai által szerkesztett *Hon* [5] hasábjain. A mű szokatlan témaválasztása és hangneme megjelenésekor vegyes fogadtatásra talált, nem került be az író legismertebb alkotásai közé. A regény kézirata teljes terjedelmében nem maradt fenn: egyes fejezetek csak töredékesen ismertek, más részek kéziratai pedig elvesztek.

A fennmaradt anyag jelentős részét az OSZK Kézirattára őrzi, több különböző jelzet alatt, mivel a dokumentumok eltérő időpontokban és különböző forrásokból kerültek be a gyűjteménybe. A kézirat másik egysége pedig a PIM gondozásában áll. A két intézmény együttműködése nyomán létrejöhetett **a kézirat virtuális egyesítése,** így a mű széttöredezett kézirata most először vált teljes egészében megtekinthetővé.

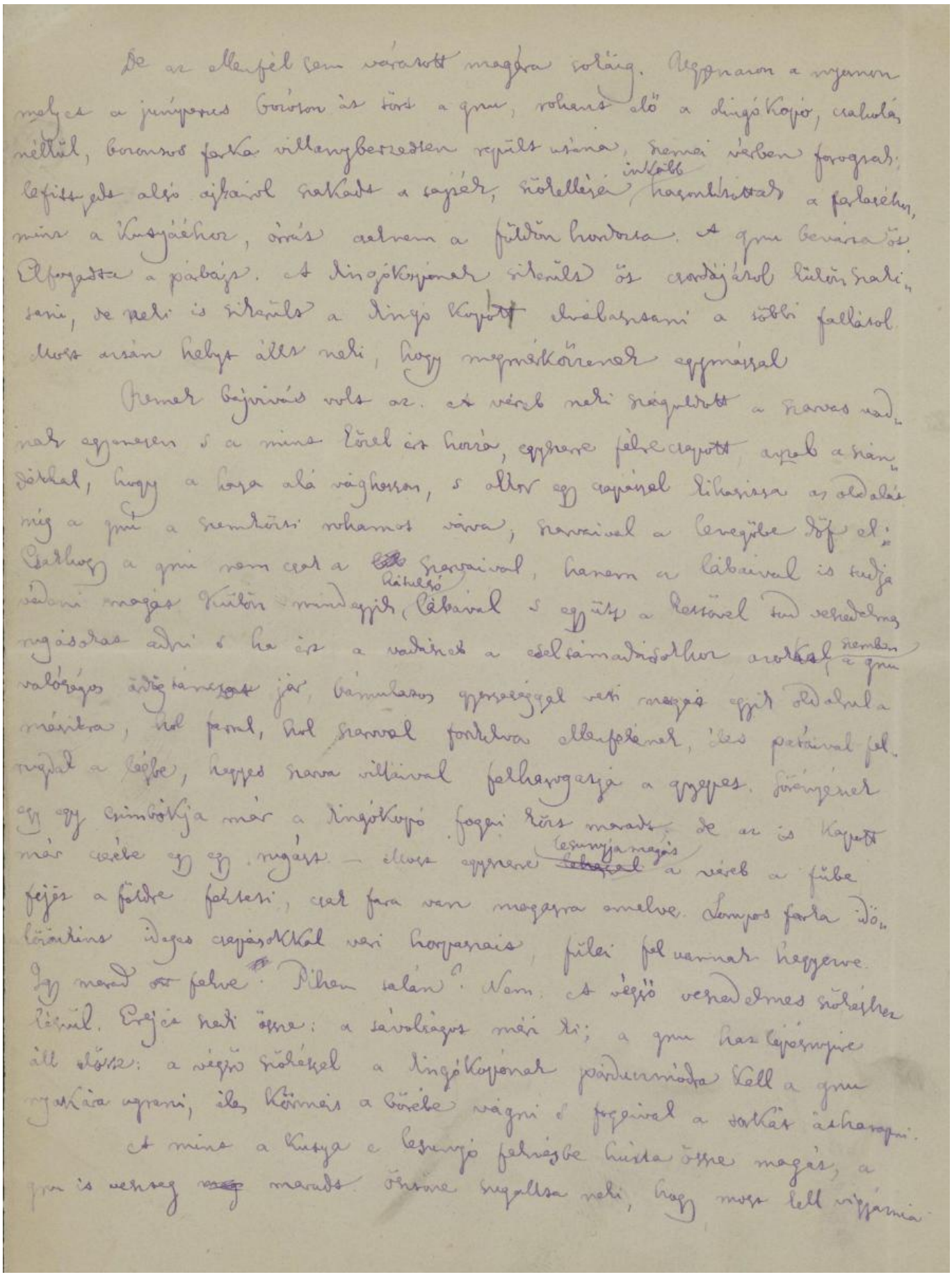

De az ellenfél sem várakozott magára tolúlag. Agyonnyomja a nyomorult a jövőnyes Gróton és törd a gnu, rohanva elő a Kingó Kopó, vadolás nélkül, bocsánat farka villanyberendezésen repülő módra, hanem vérben forogva; befitt jobb alsó ajkával harkadt a sajátja, hátulsó lábaival inkább hasonlóstadt a farkához, mint a Kutyájához, órrás arcával a földön hordozva. A gnu bevárta és elforgatta a pályáját. A Kingó Kopónak sikerült és arcával lábon szakítani, de neki is sikerült a Kingó Kopót elválasztani a többi fajától. Most azután helyt állt neki, hogy megmérkőzzenek egymással

Nemes bajnokság volt az. Ez vérbe neki szigorított a szarvas vadnak egymásra és a mind Őrök hozzá, egyszerre felé ugrott, azzal a szándékkal, hogy a lapja alá vághassa, s akkor egy ugrással lehasítsa az oldalát míg a gnu a szemközti rohamot várva, szarvaival a levegőbe döf el; Gathwy a gnu nem csak a szarvaival, hanem a lábaival is tudja védeni magát Kitűnő mindegyik, lábaival s együtt a hasával tud rohadalmas nagyokat adni s ha ez a vadnak a családmadárokhoz arcokkal szemben a gnu valóságos ádázságával jár, bámulatos ügyességgel veti magát egyik oldalról a másikra, hol fent, hol szarvával fonákba állapítva, és patáival fel rúgdal a légbe, hogy szava villámval felhangzaja a egyes. Küzdelmet egy egy csinálja már a Kingó Kopó fogai közt marad de az is kapott már vagy egy egy nagyot — ellenes egyenes testünyja nagyis lábával a vérét a fülbe fejés a földre festeti, csak fara van magasra emelve. Lompos farka idő, közönként ideges ugrásokkal vad hangoznak, fülei fel vannak hegyezve. Így marad az felnő. Vihar talán? Nem. A végső vendetta közelül. Érzi neki össze: a távolságos már ki; a gnu has lépésnyire áll előtte: a végső szóláshoz a Kingó Kopónak pándermódra kell a gnu nyakára ugrani, ide Körmei a Gőrébe vágni s fogával a torkát átharapni.

A mind a Kutya a legnagyobb felnőtt be hirtelen össze magát, a gnu is vendég maradt össze segítsa neki, hogy most kell végzeni

278. szám. X. évfolyam. Reggeli kiadás. Pest, 1872. Vasárnap, dec. 1.

A HON.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési felhivás „A HON"

X-dik évi folyamára

PEST, NOVEMBER 30.

A válság.

Az összes magyar ministerium beadta lemondását: ez tény.

Lemondását nem előzte meg semmi catastroph, semmi parlamenti crisis, vagy külbotrány: egyszerüen le kelle mondania; mert nem tudja tovább vinni a dolgot.

Micsoda dolgot?

Hát azt az alig sokáig folytatott feladatot, miszerint egy ember, szavakban, elvekben, elméletben mindig azt rajzolja a világ elé, hogy Magyarország a reformokban előre halad, pénzügyileg gyarapszik, beligazgatásában rendezi magát; a szám ugyanazon ember tényekben, valóságban ennek az ellenkezőjét mutatta fel.

Ez tarthat addig, míg a saját pártjából hitelre talál; de vége van ott, a hol a saját pártja kezd az ellenkezőről meggyőződni.

Most azután mi is elmondhatjuk, mint a franciák a mult század végén, hogy a pénzügyi csalódásoknak csak egy nemét ismertük. De köszönjük mi az ilyen ujdonságot. Jobb szerettük volna, ha a calculationistái szabadultunk volna meg.

Mi következik?

Egy uj ministerium, a melynek az első szava, a mit az országházban hallat: a jövő évre való „indemnity" kivánás; a második szava pedig a jövő évi nevezetes „deficit" fedezésére való kölcsönkérés.

Hogy ennek a hagyatéknak a számára nehéz örököst találni, azt elhiszszük. Hogy sem a Deákpárt, sem a conservativ párt nem kiséri ezt a gyászmenetet nevető arczczal, az bizonyos.

A sok heterogén elemből toborzott párt összetartott, a felfelé igyekezett akkor, a midőn az volt a kérdés, kinek kellenek a hivatalok, kinek kellenek a vasuti engedélyek? kinek kellenek a pénzintézetek? kinek kellenek jövedelmes szerződések az államnal? akkor összetartott az egész jobboldal. Oda csatlakozott a mindenütt dolgozó kormány mellé liberalis reformer és ó-conservativ, püspök és freymaurer ősnök, badeni emigrans és honvédgeneralis, iró és kereskedő, nász, tót és bán magyar; — hanem mikor az a kérdés, hogy kinek kell a „deficit?" ki akar szigoru gazdálkodást behozni a kormányszéken? ki akar, fáradságos után, állált pénzrendszerünk helyreho zásához gyökeresen hozzá fogni? kinek van bátorsága valahára igazat mondani a királynak s még a királynál is jobban félt urnak, saját pártjának; sőt saját nemzetének is? akkor szétszaladt mindenki s magára hagyja a zászlót.

Soha magával jóltehetőnebb párt nem látott a világ mint most a Deákpárt. Egyedül a nagy név tekintélye tartja össze, s az ára az együtt maradásnak a meggyőződések alárendelése.

Hanem ennek azután megvan a maga természetes büntetése.

A meggyőződések alárendelése mellett egy uralkodó párt szolgálatában igen jó közkatonákat, de nem szolgálathat vezéreket; mert kormányvonni (felelősséggel) senkinek sem lehet kedve, akár azon föltétel mellett, hogy ő rendelje a'z meggyőződéseit a pártjának, akár azon tudat mellett, hogy a párija csak meggyőződéssi alárendeléssével követi öt—a meddig el nem hagyja.

Nem lehet ránk nézve kínunyos kérdés: hogy ki fog hát vezetni?

A mely férfiak eddig vezették a többség pártját, azoknak érdemükül el kell ismerninök azon tényt, hogy a parlamentaris kormányzatot ők létesitők az Ausgleichival szövetségesüli Magyarországon; de vádul terheli őket vissza, hogy az általuk inaugurált parlamenti közös cháoson kedvezett, (nem akarom állitani, hogy azért fentartásuk érdekében is) a törvényhozás, közigazgatás, önkormányzat terén oly intézkedéseket tettek, a képviselő választásoknál oly erőszakos, igazságtalan eljárásnak adtak bundítást; hogy az eléttük kormányzott conservativ pártnak hasonlat indulat, párttürelem, administrationalis tapintat és gazdálkodás tekintetében átengedték a sympathiákat, közös rovásunkra.

És ez nagy baj.

Mert nagy kérdés, hogy vajjon a conservativ párt, mely az átmeneti korszakban ezen tetszetős oldalait fordítá felénk; most, midőn a Deákpárt a kormányi halom biztositására hozott törvényeket megalkotta, nem fogja a kormányra jutása esetén ugyanazon hatalombiztositó eszközöket saját czéljai megkönnyitésére felhasználni? Hiszen ha a Somssy-Majláth-kormánynak virilis szavazatai, birói bureaucratiája, bankárconsortiumai, hivatalos korteszei, subventionált lapjai lettek volna, de különösen, ha központi pártpénztára lett volna!

Mind ez most már megvan. S a francia kormondás azt tartja, hogy az „évvégy evés közben jön meg."

S a mi leginkább gondolkodóba ejt a conservativ párt kormányra jutása esetében, az a reformok teljesen bukásán kivül egy „rémk névre" még sokkal fontosabb ugy: a közpénztár.

Nekünk az a külpolitika, a mit az ország conservativ, feudális pártok követtek, semmi áron nem kell: még a legjobb belkormányzat árán sem.

Nagy szerencsétlenség, hogy ide jutánk. Most már álljon mindenki részei, hogy több baj ne legyen. Mert, ha csak a conservativ párt és a lekezsnt kormány kozt lehetne választani — az nagy baj lenne.

Jókai Mór.

— A ministerválság holnap (vasárnap), vagy holnapután meg fog oldatni. Es az alig lehet vélemény. Ma délelőtt 11 órakor a jelenlegi kormány összes tagjai megjelentek a ministerelnöki palotában s ott alairták elbocsájtási kérvényüket, mi különben csak formalitás, mivel ő felsége a helyzetről Lónyay gr. rövidről már előbb értesült. Lónyay gr. ugyan tegnap Gödöllőn volt udvari ebéden a szokott csak több este érkezett vissza. A kérényt a ministerelnök is alairta s az ő visszavonultsa — mint a „P. L." állitja — nagyon valószinü. A lemondási kérvényt a ministerelnök után az összes ministerek alairták a jelen nem levő belügyminister és a honvéd minister távtéletével, akik ma délután jegyezték alá az okmányt. Mint jellemzőt említjük meg, hogy ma a képviselőházban alárirás forgott közben, melyiyel a kormánypárt több tagja a Deákkör Elnök számadásait összehivni, hogy ott a párt Lónyay mellett tüntessen. Alárirásban nem jelentkezett elegendő számmal.

Ő felsége holnap (vasárnap) délelőtt Budára érkezik s itt nyujtják át a ministerek lemondási okmányukat. A legmagasabb elhatározást, szintén holnapra, vagy legkésőbb hétfőre várják.

— A kormányemlékségre legtöbb chanceu van Trefortnak, ott Szlávy sem lehetnének, kit a Deákpárt nagyrésze tánmgut a kiütt az ellenség rokonszenvét nem lehet megtagadni. — A képviselőház folyamtján jobboldali képviselők ma Wenkheim Béla báró is sürün cselegettek, mint a kire hiszik az uj kormány alakitása. Hogy azonban Wenkheim kéz volna-e a kabinet-alakitásra — arról nem hallottunk.

Az uj kormány tagjairól sok a hir, de mivel ugyis a megoldás kimutatásában állunk — ezuttal nem jegyezzük föl e — combinatiókat.

Miniszterválsági apróságok.

Apróság, hagatoll! Mindössze egy ministerium! Azt temetjük.

Mi az egy olyan czeczgasak, melynek csak egyetlen egy pártjából is nem egy, de négy miniszterünnet is ki lehet teremteni — Pulszky Ferenez szerint! Annyi nálnok a capacitás.

Hogyne volna tehát egy szükségtől borzasztó elvesnlő ministerium a Deákpártnak valósága hiányt.

Gondolhat, ha lenszakad less más szál!

Hanem azt a „Gordiust" mivel, az asztán még is csak emelette gyorsabbság. Azt irja ugyanis, hogy annyi itt a miniszteri aspiranes, hogy a lérnai hydra minden levágott feje helyett uj tört kitü.

De mortuis aut bene aut nihil. Azért Caesár fogadott fiainak, Caesár bukása felett nem illik azt mondani, hogy nyolcfejű sárkány volt.

*

Annyi igaz, hogy ilyen kevesek szomoru temetés aligha volt még valaha az országban. A „circumdedenat" melabus gyászlecke egészen elvesztette szomoru jellegét, hog pedig a korunak épen azon caudalóinal, a kikről eskit mertünk volna letenni, hogy a kormány bukására legalább is a sirok akad meg.

Csak lassan a testtel, hát ha nem is halt meg egészen jól. Az megjelent, hogy a lérnai hydra egyik nyaka még ujabb jól lepőrészilve s egyazon csak előnő holtfe egy az előbbinél még a sokkal rettenetesebb — Lónyay.

A „Pester Lloyd" a temetésnek ezt a szép darabja látható illetetlenek találja ugyan, — de hát már más hibetetlen czet is megesett a nap alatt.

Mert hát hálistennek most már a törökinél sem különbek az elbocsátott miniszterek nyilvemsinét, legtelebb ast, a mit a feránnyal a nagyur pecsétje lóg.

Azért hát vitnek be a kaloikhon minden kitagyet kiszáró bicsuitvényát, — ami podig csak egy uj miniszterium kinevezése lehet.

*

Sajátságosnak tünhetett fel mindenki előtt, hogy Lónyay grófot tegnap, ittal elbocsátták, sőt megelőző nap, Ötödiüre hivták udvari ebédre, a mi már miniszterelnöki czime megszapotudott egy ez-ezel.

Erre az ebédre vonatkozólag mondá egy pestvárosi levendő virilista:

— So hat man ihn wollen abapelsen.

*

Mi tirtünk már most? az a kérdések kérdése. Lónyay egy isben kifejezte azt a forró óhajtását, hogy mennyire szeretne ő Ghyczyvel egy párton lenni.

Most ennek az óhajtásnak semmi sem áll útjában. Lehet oppositió, ha akar.

Hát a miniszterének ki lesz? Gorove, Festetics, Szlávy, Szentyey? na persze! Az „Ung. Lloyd" mi szinu már nyilvánja a maga jelöltjét. — Pacznlayban.

Ha Pacznlay lesz a miniszterelnök, a mi kérem, nem is oly lehetetlen: egy ügyes reformra mindenesetre el lehetnek készülve.

Ha valaki, hát Pacznlay türti el legbironyosabban az ncutest és a fogyasztási adó minden nemeit.

*

Ha a volt kormány működését valaki röviden és kivén akarná jellemezni, az aligha tehetné találóbban, mintha azt mondaná, a mit ma egy függetlenség gyanujában álló deákpárti képviselő mondott:

„Akármit beszéljenek is, az tagadhatatlan, hogy a Lónyay-kormány az országnak igen kost használt — lelépésével."

Tóth Kálmán.

Egy kötelezvény érdekes története.

Vesso ad longissimi viri fratrem. Vodianer Béla báró urról van szó, a ki nevezetes ember először arról, hogy Magyarország virilissi közül azt ép oly előkelő, mint capacitásai közül felette igényetlen helyet foglal; másodszor arról, hogy az országgyülesen agyodalmasan óvakodik tárgyi tudnivalyát; harmadszor arról, hogy neki van az egész halalan a legkomolyabb testvére, és negyedszer arról, hogy a választási vesztegetéseket aligha tetők valahol szomtelenebbül, mint a hol ő volt felügyelve.

A kis Tornanegyéből, melyet területe kicsiny voltáért bölcsőgesen kárpótol a gondviselés természeti szépségekben s népének és vezetőinek józanon és szabadon gondolkozó szellemében, — tehát o megyéből vesztik egy levelet, melynek valóságában kétség nem fér s mely, hála istennek, bizonyára unicumot képező czudar dolgokról értesit. Hiszszük, hogy ez az eset nem marad megemlitetlenül az országgyülesen sem, annál kevésbé, mert sokkal szomlebbnek mégsem lehet, a mit Győrffyöyuta tegnapi interpellatiojában felemlitett.

Tudjuk, hogy b. Vodianer Béla, összes a pávatlan nyilvánossal feltünő vesztegetőnek, Lukó Géza ellenében diesőségesen megbukott. Sok érdekes episod marult fenn ez alkalomból a nép hangulatáról; egyike a legkivalóbbnak az, hogy a gürgöi nép, midőn már megtudta Vodianer borát, melyet ez barátságból, a világért sem vesztegetési szándékból gördittetett borszájok, felszedve a falu aprajét nagyját, megállnak a nemes báró alnaka alatt s ott elkezdnek dalolni a következő kissé ugyan gyromba, de a nép erkölcsiségre ellen elkövetett merénylet által legszikbb némileg mogtalmentő s más kortes daloknál semmivel sem durvább nótát:

> Még azt mondja Vodianer, ...
> Hogy a magyar pénzét, bazét adá,
> Nem magyar az, rongy czudar az ebanyja,
> Ki a lélek pénzét, bazét adja.

Ilyen volt a néphangulat, melynek következtében a Krónus Tornában megbukott. Csakhogy e bukásnak még utóljáalmai is lettek a szokró tan jelentést a bonzsok beküldött levél.

Az eset a következő:

Simon Pál és Porubin Dániel almási lakosok, hirét hallván, hogy nélyen jó kolete van a voksunk a jobboldalon, meg szerették volna személyesen is győződni, hogy igaz-e, a mit az emberek beszélnek? De astán meg gondolták arra is, hogy hátha az a pénz olyan helyre kerül, a hol astán esakugyan okozhat veszedelmet: elhatározták tehát, hogy elejét veszik a fajnak a csalfaságnak akadályonak meg a vesztegetést. Sikerült megnyerniök a jobboldali főkortesek hiszékeny, kik a levél szerint a járásbiróhóz makkirtiszti ülőhöz állottak, s a járásbiró az közbejöttével Rubinstein Pál almási főkortestől mintegy 12 általok előállitott szavazó részére is 50—60 frtot vettek fel.

Mai számunkhoz egy iv mellékiet van csatolva.

A „HON" TARCZÁJA.

A jövő század regénye.

Irta Jókai Mór.

Első rész. Az örök harcz.

Első kötet.

(10. Folytatás.)

Mennyit ér a király?

Uralkodóinkat szokott az a gondolat nyugtalanitani, hogy mennyit érhet a király, koronája nélkül?

Nagy Péter czár egy nap elment napszámba fát fürészelni, keresett vele egy tallért, azon vett egy sajtot, azt haza vitte Katalin czárnénak s azzal: „Lássad, ha czár nem volnék is, el tudnák tartani." — Hunyady Mátyás király egy nap a Hegyalján valamennyi, udva rához tartozó, főnemessel egyben, beállit szőlőkapának, ehez is értett; máskor meg árczhában eljárt igazságot tenni a nép közt, a jó birónak tapasztalatott. — III. Napoleon Lajos tanári pályán tanitás ki magát. — Nagy Frigyes harmi dindalai közepett azon megnyugtató érzést is megszerezte magának, hogy még mint vezéri is meg tudna élni: (sovényul: az igaz;) — Lajos bajor király szinmüvészi tehetségei felől igyekezett magának meggyőződést szerezni. — Ő felségének II. Árpád királynak egyik ősre gyakorlati vadász volt: csak zergét kötsze darabon felül ejtett el saját királyi kezével; — egy még korábbi őse pedig igen „jó gazda" volt, egy hogy mikor egy vezéregyas szrnigai hadjárat végén közel volt hozzá, hogy csuzgait, koronáit mind elveszitse, azzal vigasztalhatá magát: „még is én maradok akkor is Európában a leggazdagabb privatier" a mi csakugyan a legokosabb hivatás.

II. Árpád királynak ilyen nyugodalmas hajlama volt a tanulmányozásra.

Kora ifjuságában szenvedélye volt ez, a mint a nemeheni, mint a pesti, már akkor európai hirü festői akadémiákon gyarapitotta tanulmányait. Különösen a tájképfestészet volt kedvence; a tájfestészetnek különféle iskolái vannak, készségos halunló választhat közöttük; egyik módot a „hangulati," mások a „valósat," a harmadik a „realistikus," a negyedik egy „irályos" tájképekben tünteti ki magát; az ötödik, az egyszerüesti „szép vidékek" ábrázolásában különlik el ő felségének az a fajedelmi gondolata támadt, hogy ő mind ezt a sokféle modort és iskolát tudná és akarná egyszer olvasztani. Miért ne? ha anegyféle monarchiát sikerult egyre alkitani, miért ne sikerülhetne ez is.

Csak arra nem tudott ő felsége rájönni, hogy van-e ehez igazi tehetsége? Es azt nehéz egy királynak megtudni. Ki meri őt megbirálni? Akármit alkot, az mind tökéletes, a ha másnap azt, a mit tegnap alkotott, összerontja: az is tökéletes munka volt. Minden ki készitésik neki szemeiti szemben. Es a mihez kezd, azt mind a legtökéletesebb sikere koronázza; — azt mondják neki. Ha egy kép, melyet ő festett, a világ elé kerül, egyhangulag mat fogja róla mondani minden hirlap, minden udvaronc, hogy e nélkül szépje egyesitsche mindazt, a mi Hildebrandtn, Kalkreuth, Marko, Achenbach és Ligeti eresztehen remek volt! Ilise az már megtörtént egyszer ő felségével, hogy egy udvari ebéd alkalmával, melyen legmagasabb rokonai s legfőbb hivatalnokai voltak jelen, megforditott tányérjának fenekét a gyertya fölé tartva, betüstibe s asztán egy ingyiskaképpel e füst alapba egy bölcsészi tájképet bevenyészett, — tréfából, unalomból. S egy bét multva valamennyi képen még ide tele volt az ő remekművének aqua tinta másolatával a értelmesebbek irtak róla a legmagasztalóbb modorban, hogy a király mily kittünő „füsti" rajzolő, kit-e genreben a leghiresebb Gally mellé lehet tenni.

Mikor ő felsége vadászkürtünket felvette, egy ir kiuai répapapirost pálcza-vékonyságban fenszeggyűgyöztett, a annak tregét tolódogta minden szint pastelle darabokkal.

A midőn a király vadászatra indult, a főudvarmester egy Eggenfer féle ivregyveri szokott ő felségének praesentálni. Es a fegyver a fővadászmester által történt meg a két csőből áll; az egyik csőben van husz töltény, miket egy gépnél egyenként a másik cső lőkamrájába átszerit, kö lövés között csak két másodpercnyi időköz szükséges. A töltények darabyagát az egyszeresett „szuszfabrikus" képezi, mely vegetabilból, égenyolajokból, és nádszakból készült; nagyobb veteréssel bir, mint a fekete lőpor, a nélkülözhetlen lobbant fel, minthogy azonban a vasat erősen roncsolnák, a honnan való fegyver csövének aranynyal kell borkolva lenni.

Ezt a fegyvert mintha a fővadászmester átadta ő felségének, egy hosszivadi bőrtokba helyezik; a tokot beszijják s a kulcsát átadják a királynak. E fegyver által a király fel van szabadítva — a pankalistó személyzet (Hofüthenenspanner) alkalmatlan közelléségtől.

Az alatt, mig a király tól a fővadászmester elátvezett, hogy a főnlevari vadászt beküldje a fegyver átvételeért, a király bolecsmestatá a puskán üzen csörbe az épen beleülő papirdugyet a pastellarabokkal, a szuszt beszárta a tokba.

A városon csaknk ezerre ütvarhun már összegyülve várták a magas és legmagasabb vendégek ő felségére szemelyes vadászmületeikben. A főrendü vadászcsoport közepett ő felsége Henrik Zsigmond főherceg magyarázá a szakértő finségeknek és finditásoknak a „dirgó kopók" előnyeit.

Ezek igen nevezetes állatok. Az angol rókakopók a az amerikai vad dingók keresztenésből származott keresnek. Egyik kitünőségök az, hogy szunéglátlak.

— Tehát kutya-összvirok. Jegyzé meg elmésen ő felsége VI. Napoleon Lajos, egy finom testalkatu mosgékony ifju, kinek diesö ösebbi már egyetlenegy szuszu sines.

— Tökéletesen. És czsetlegyen rendkivül kis ügyesek minden fajukbeli állat irtást. A másik tulajdonságok az, hogy nem ugatnak.

— És az mire jó egy vadászkutyának? szólt közbe Vilmos herceg, a Wolf tréfa napirkra értékes, egy minden tekintetben hasznu czuság, ki ha a nagy állat az előtte szülott francia prae tendensnek eserébe adhatná, azt nagyon boldogné tenné vele, a megkülelleti Napoleoni családi hasonlatosság szempontjából.

Henrik Zsigmond főherceg kész volt a megvitatkozni. Ő vadhenti szakbudomanyban akadémiai végzettséggel bir.

— Ezek az elönyök majd mindjárt ki fognak tünni a „gun" vadászatnál. Mélóztatnak tudni fenségetnek, hogy a mióta a bufai erődítések elkészültek, az emeriubbe eső nagy terjedelmü erdőségeket a kormány az országot acellmatizáló társulatnakadta által. Ezu többi között meghonositotta itt az afrikai gnut. Es a sajátszerü állat, melynek a hajlóvadászat nem sikerült ellene, mert a mint a gun meghajlik az elcsahoiat az egész csorda összeszalad, a fejét lefelé, a hátrajét kitéve fordítja, a olyankor ottomi kutya ép nem uszithatói. A hosszu fehér lófarkáról azt hiszi a kutya, hogy valami ellenség közelget, sőt nem támadja meg. Ha pedig magához gunt lopket kitin a vadászok, az szemközt fordul velő: vakmerő, gonosz állat; meg nem fut a helyéből, ott verekszik egy helyben az ebekkel, a mogpiskolja vadászkutyáinkat. Attán van esnek az állatnak az egész kimélyében valami igéző, a mi megrettenti a kutyákat. Barna, karcsu, paripának termett törzsszőkése, hajlékony nyakához, a vad tekintetü fekete tivaly fő, nyakán a fülöző álló löcsörög, fülig fehér, fülig fekete, szőlus homlokán fehér bonotos csik, állkapcsán hosszu fehér szakáll, a a rettenetes fün két erős, elhajló szarv, mely elbuzir letelő pörbül; asztán egyenesen fölfelé. Es ehez oly karcsu tának, mint a szarvasé, kesztett patával; és gyors mozdulatok, mint az őrügé. Valamennyi kutyafajtának mind ezégyent vall ellenében: ilanem végre kitalálták a megfelelő trumfot. Nőszik fenségek! ezt a gyönyörü állatot! (Ez ő felsége odabinta magához őrebnél fogva a dingókopót.)

E percben érkezett meg a király a vadászlakára. Hódolattal nyüjtnak neki azut egész a nap hiteig: a nevezetes ebig.

Ő felsége Henrik Zsigmond a legmagasabb jeleiét által hazálva, most már egész teljében kifejtette kynológiai ismeretelt.

— Van szerencsém felségednek legalázatosabban bemutatni a vadász tudomány legujabb vivmányát, a nőma dingó-kopót, mely az eddig vadászhatlannak tartott gunnak képes tett a parolit megadni. Es az állat mind azt egyesiti magában, a mi egy vadászkutyának tökéletesség. Arcsvonásai hasonlitnak a tüheti doggéhoz; hasitott szőles orra, letüvegő alsó ajkai a az a hiányos ránez, mely a szájból a szemig hurédik, olyanforma tekintetet ád neki, mintha gunyosan szeretnemegis az erős mellkas, a fölálló hegyes szőrü fülek a dán molosszra emlékeztetnek. — Kareso lábainak minden inát megszámlálhatni a bőrön keresztül, a hs csak gyors lábai, étes tekintete, finom hallása után ítélnök meg családi rokonságát, inkább agárnak kellene őt nevezniünk; de uemzsi criterions épen a szagláslan rejlik; ebben tni tesz az angol pointeren, sőt a gáz vérében is, melyben egészsége bizonitos sofire oly megfeptőn hasonlit. De most következnek legasztoratesabbnk kittünőségei. Ez valósága lvadása az őrebnek, a mebbiának, mely csupa antorhtes szenvedélyből egy magára szokott vadászni; nem éhségből, csak mikor pasztából a vadászok nálánál erőseb érvalóknak bira is. Első lábnál csak négy körme van s nem olyan élnek, mint a hyénéé, melyhez fölálló sörénye is némileg hasonlatossá teszi; ámbár szemfogainak hiányában az alsó állkapcsából emlékeztet a nőpali buzasura. Hanem a mi végre civilathatlanná teni az erőben folyó dingó vért; a mint a mexicoi mondank: „szagre szuk"; ez előtte is az a sajátszagu dingó bűz rajta, mely valami keverék a zsáfi és csibetmacska szagából, e másodszor, ez a veleszületett specifieus gyülölet, a többi kutyáktól rotogott gun ellenében, melyet köpev egymagában felvenni, meghajtani, vele megbékleni és azt lefogni, agyetlen csahintás nélkül.

A király oldala mellett minister, gróf Bodzay Tamás gyönyörteljes hámulattal hallgatá a fő.

[6]

A Copia új, Jókaihoz kapcsolódó tartalomszolgáltatása nemcsak a kéziratokat egyesítette, hanem **a regény folyóiratbeli közlését és első kiadásának szövegét** is elérhetővé tette, lehetőséget adva az összehasonlító elemzésre. A regény Jókai Mór születésnapjától, február 18-tól elérhető a nemzeti könyvtár Copia oldalán. [1]

Jó hír a Jókai különleges műve iránt érdeklődőknek, hogy március 31-én nyílik meg az OSZK-ban ***A jövő század regényé*hez készült kiállítás,** amely június 30-ig lesz látogatható. A tárlat Jókai fiktív világának bemutatása mellett modern műalkotásokat és tágabb képzettársításokat is felvonultat. A kiállítás célja, hogy rámutasson: Jókai elfeledett regényének létezhet modern, izgalmas olvasata, amely a mai ember mindennapjaira is reflektál.

Kapcsolódó tartalom:
Jókai Mór: *A jövő század regénye* a Magyar Elektronikus Könyvtárban [7]
Jókai Mór színházi öröksége képekben – száznégy ritka fotó a nemzeti könyvtár Fotóterében [8]
Jókai 200 – Jókai Mór kései, eddig kiadatlan versei váltak elérhetővé a Copia virtuális archívumban [9]

2026/03/02 - 12:37

Source URL: https://oszk.hu/en/node/7523

Links:
[1] https://copia.oszk.hu/poem/a-jovo-szazad-regenye/
[2] https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/jokai-mor-haromnegyed-alakos-portreja-2/
[3] https://copia.oszk.hu/poem/a-jovo-szazad-regenye-1-fejezet-egy-kiraly-a-ki-megszolgalja-a-kenyeret/#
[4] https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/jokai-mor-felalakos-portreja-2/
[5] https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/953660
[6] https://copia.oszk.hu/poem/a-jovo-szazad-regenye-3-fejezet-mennyit-er-a-kiraly/#
[7] https://mek.oszk.hu/00800/00846/html/index.htm
[8] https://oszk.hu/hirek/jokai-mor-szinhazi-oroksege-kepekben-szaznegy-ritka-foto-nemzeti-konyvtar-fototereben_2025
[9] https://oszk.hu/hirek/jokai-200-jokai-mor-kesei-eddig-kiadatlan-versei-valtak-elerhetove-copiaban_250217
[10] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[11] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon